

Japonski protest proti Angliji

Aretacija 21 Nemcev na japonski ladji je povod mednarodnopravne debate

LONDON, 23. jan. Havas. London-ski tisk priobčuje obširna poročila o protestu japonske vlade zaradi aretacije 21 Nemcev na ladji »Asama Maru«. Japonska protestna nota naglašja, da je Velika Britanija s svojim dejanjem kršila mednarodno pravo. Londonski tisk odgovarja, da mednarodno pravo ni bilo kršeno in da imajo vojne ladje vojskujočih se držav vselej in na vsakem mestu pravico ustaviti in preiskati vsako trgovsko ladjo, če je izven teritorialnih

voda. Angleške vojne ladje nikakor niso pokazale nenaklonjenosti nasproti Japonski, ampak so samo izvrševale pravico, ki jo imajo na podlagi določb mednarodnega pomorskega prava. Istih pravic se je poslužila tudi Italija nasproti angleškim trgovskim ladjam v času italijansko-turške vojne leta 1912. Japonsko javno mišljenje naj bo prepričano, da Velika Britanija, ko se poslužuje svojih pravic, nikakor ne namerava kršiti prestiž Japonske.

Francoski tisk zanikuje angleški pritisk na nevtralce

PARIZ, 23. jan. Havas. Tudi današnji pariški listi še zmerom komentirajo Churchillov govor in odmeve v tujini. Zlasti jih zanima stališče nevtralnih držav. »Ordre« piše, da so nekateri listi nevtralnih držav videli v Churchillovem govoru namero pritiska Velike Britanije na nevtralne države. List pravi, da se prvi lord admiraltete v razmere nevtralnih držav ni vmešaval in da ni niti nevtralnim državam priporočal, kaj naj

bi storile. On je samo ugotovil, da so te države v težkem položaju in da ta položaj ne bi bil prav nič lažji, ako bi one popustile na katerikoli pritisk, da bi žrtvovala svoje sosede. To je rekel Churchill, pravi list in se vprašuje, kje naj bi tu bilo kaj nepravilnega. Francija in Velika Britanija spoštujeta samostojnost neodvisnih držav, pa čeprav na škodo svojih interesov.

Nemške in ruske vojne operacije ostanejo samo vzporedne

LONDON, 23. jan. Havas. Po zanesljivih informacijah vojnega strokovnjaka »Yorkshire Post« je Stalin dokončno obvestil Hitlerja, da lahko Nemčija in sovjetska Rusija vodita vojne operacije vzporedno, nikakor pa ne povezano. V Moskvi namreč smatrajo, da bi se narodi združili v skupno borbo proti Nemčiji in Rusiji, če bi postali tudi vojni zaveznici.

SOVJETSKI DEMANTI

LONDON, 23. jan. Havas. Sovjetski uradni krogi v Londonu zanikajo vest italijanskega časnika »Popolo di Roma«, da misli sovjetska vlada odpoklicati veleposlanika v Londonu. Veleposlanik ni dobil nobenih podobnih navodil.

Na zapadni fronti

PARIZ, 23. januarja. Havas. Kljub nizki temperaturi, ki dosega 20 stopinj pod ničlo, je na bojišču živahno delovanje patrolj in oglednih oddelkov zlasti na alzaški in lorenski fronti. Nasprotno pa ni bilo nobenih letalskih oglednih poletov niti letalskih bojov. V območju reke Blies je bilo lahko topniško streljanje. Zahodno od Vogevo

v gozdnih predelih se je večja nemška patrolja spustila v boj na nož s francoskimi prednjimi stražami. Večina je bil ta boj le krajevnega značaja. Nemški napad, ki ni bil topniško pripravljen, so francoske čete z lahkoto zavratile. Na begu so Nemci pustili na bojišču nekaj mrtvih.

Centralno bivališče britanskih letalcev

LONDON, 23. jan. AA. Havas. Angleška vlada je sklenila ustanoviti centralo za pouk letalcev angleškega imperija v južni Rodeziji. Stroške bo nosila vlada zedinjene kraljevine, ki bo poslala v južno Rodezijo tudi večje število instruktorjev. Šole, ki bodo ustanovljene na osnovi tega načrta, bodo pod kontrolo vlade južne Rodezije. Ko bodo

piloti izučeni, bodo poslani v Anglijo ter uvrščeni v angleško vojno letalstvo. Toda navzlic temu se bodo imenovali še nadalje Rodezijci. V južno Rodezijo so začeli že sedaj prihajati novi letalci. V južni Rodeziji bo v kratkem, kakor je izjavil predsednik vlade Južne Rodezije, zrastle mala vojna industrija.

Hude posledice ostre zime

BUKAREŠTA, 23. jan. AA. DNB. V Bukarešti in Galcu je začel včeraj padati dež. Ker je nastopil nato zopet mraz so bile vse ceste pokrite z ledom, tako da je moral biti v Galcu promet nekaj časa prekinjen. Pripetilo se je več nesreč. V Karpatih in v severnem delu Romunije je še vedno hud mraz s snežnimi viharji. Promet med Sibinjem in Prijalto je onemogočen, ker so snežni plazovi zatrpali progo pri Rimiku. V Bukovini je padlo 2 m snega.

TIRANA, 23. januarja. Stefani. Po vsej Albaniji traja še nadalje slabo vreme. Sneži neprestano. V neki vasi pri Vepelinju v okraju Agrikaster je plaz porušil dve hiši, pri čemer je bilo ubitih 16 oseb. V okraju Korče je reka Devoli poplavlila dve vasi in je prebivalstvo moralo zapustiti svoje domove in se umakniti na hribe.

SNeg V MADRIDU

MADRID, 23. jan. Havas. Poslednje dni je zapadlo v Madridu toliko snega, da je promet popolnoma onemogočen. Ljudje ne pomnijo, da bi bilo v Madridu kdaj prej toliko snega. Po cestah je videti polno ljudi v smučarskih oblekah, pojavile pa so se tudi sani, kar se v Španiji ni zgodilo že nad pol stoletja. Električna železnica je bila nocoj vso noč v obratu, da ne bi sneg zamelel tramvajске proge.

MRAZ V NEMČIJI

KODANJ, 23. januarja. Havas. Zaradi mraza so morale nemške železnice opustiti vrsto vlakov. Preje je zahtevala sestava vlaka 12 minut, sedaj 1 uro. Mraz je blokiral množice vagonov, prizadejal signalne naprave in povzročal iztirjenja na križiščih. Nekateri Berlinčani so že deset dni brez premoga, mnogo šol je zaprtih. Pri prevažanju premoga in krompirja niso zaposleni samo Židje in poljski vojni ujetniki, marveč tudi nemški vojaki.

SMRTNE ŽRTVE MRAZA V USA

NEW YORK, 23. jan. DNB. Zaradi hudega mraza, ki vlada v Združenih državah, je umrlo v 23 zveznih državah dozdaj 257 oseb. V skoraj vseh južnih državah so morale oblasti zapreti šole, ker se zgradbe zaradi milega podnebja sploh nimajo peči.

ZA ŽRTVE POTRESA V TURČIJI

CARIGRAD, 23. januarja. Stefani. Zbiranje prispevkov za žrtve potresa v Turčiji dobro napreduje. Dozdaj so nabrali 2 in pol milijona turških lir. Potresi se še zmerom ponavljajo in zato mnogo ljudi, kljub hudemu mrazu, raje prebiva v šotorih.

Proti vojni udeležbi Amerike

WASHINGTON, 23. januarja. AA. DNB. »Washington Times Herald« piše o priliki smrti senatorja Boraha, ki je bil velik izolacionist, kaj bi bilo, če Amerika ne bi bila stopila v svetovno vojno. List smatra, da bi bil položaj v Evropi znatno boljši, če Amerikanci ne bi bili posegli v vojno. V tem primeru bi bili namreč zavezniki leta 1917. prisiljeni skleniti kompromisni mir. Ker so se pa Američani postavili na stran zaveznikov, so ti poskušali boriti se dalje, toda bi bili navzlic temu vojno izgubili, da niso Američani prišli v velikem številu zaveznikom na pomoč. Zavezniki so vzeli Nemcem kolonije in mornarico ter vsilili Nemčiji nemogočo vojno odškodnino, ki je povzročila si-

romaštvo. Nato pravi list, da se sedaj ponovno slišijo glasovi proti izolaciji Združenih držav. Ti glasovi postajajo vedno močnejši, ker se neprestano govorijo: »Zedinjene države so bojazljive, ko se obotavljajo posoditi Fincem denar.« Ti in podobni glasovi so pognali Amerikance v minulo vojno. List pravi na kraju, da Američani v primeru, da tudi tokrat pomagajo Angležem in Francozom, lahko mirne duše računajo s tem, da se bo zgodovina zadnjih 20 let ponovila. Kajti novi mir bo enako krut kakor versajski in bo imel iste posledice nereda, inflacije in nepopisne revščine, kar bo neizbežno vodilo k novi vojni in novim pozivom Ameriki, naj stopi v še večjo tretjo vojno.

FINSKO BOJIŠČE

HELSINKI, 23. januarja. Reuter. Zadržana poročila s finskih bojišč javljajo o napredovanju ruskih čet, ki napadajo v velikih masah ob podpori topništva, tankov in letalstva. Severno od Ladoškega jezera se Finci obupno upirajo in skušajo prerezati napredujoči ruski vojski komunikacije z zaledjem.

KANADSKI KREDIT ZA FINSKO

OTTAWA, 23. jan. Reuter. Kanadska vlada je odobrila finski vladi 100.000 dolarjev kredita za nakup življenjskih potrebščin v Kanadi.

GRŠKI PARNIK — ŽRTEV VOJNE

LISABONA, 23. jan. Reuter. Neka nemška podmornica je 150 milj od por-

tugalske obale torpedirala grški parnik »Ekatonarhos Drakulis« (5300 ton). Zaradi eksplozije je bilo ubitih šest mornarjev. Italijanski parnik »Nino Padre« je vzel na krov kapitana in 12 mornarjev ter jih prepeljal v Gibraltar. Španske ladje so rešile 10 brodolomcev.

KONFERENCA AMERIŠKIH DRŽAV

RIO DE JANEIRO, 23. jan. AA. DNB. Konferenca ameriških držav, ki proučuje vprašanje nevtralnosti, je sklenila smatrati se pristojno samo za probleme, ki so v zvezi z nevtralnostjo na morju v ameriških teritorialnih vodah. Ta sklep utemeljujejo s tem, da je za vprašanje nevtralnosti izven meje teritorialnih vod pristojna panameriška konferenca.

Telefonski promet ni oviran

LJUBLJANA, 23. jan. Preko noči je po vsej Sloveniji zapadlo obilo snega, ponekod nad en meter. Kljub temu se telefonski promet, tako v Ljubljani, kakor tudi medkrajno, vrši v popolnem redu in dozdaj na poštne direkcije še niso prejeli nobenega poročila, da bi bila kaka zveza pretrgana. Sneg je namreč lahek in suh in čim se ga nekoliko nabere na žicah, takoj odpade. Poštna direkcija je sicer računala, da bodo potrebna številna popravila in ima v stalni pripravljenosti veliko osebja, ki pa k sreči dozdaj še ni imelo prilike nastopiti.

BEOGRAD, 23. januarja. Dočim je baltičke države in evropsko Rusijo zajel mrzel val, je ves Balkanski polotok pod vplivom toplejše zračne struje. Po vsej Jugoslaviji je zapadlo obilo snega, izjemo tvori le ozek pas ob morju in južna Vardarska dolina, kjer ni nobenega snega. V Posavju, Podravju in Podonavju je približno 40 cm snega, v Pomoravju 20 do 30 cm, na planinah pa povsod nad pol metra. Sneži samo v severozahodnih pokrajinah do Zagreba, dežuje pa na Primorju in na planinah v Bosni in Hercegovini.

Najstarejše ljubljansko kopališče

Razstavljeni so načrti za moderno kopališče v Koleziji

Ljubljana, 23. januarja. Od jutri do sobote bo dnevno od 8. do 14. v avli Turjaške palače v Krizankah brezplačna razstava načrtov za novo veliko kopališče v Koleziji. Občinstvo bo gotovo zanimalo, kako so si ureditev tega kopališča zamislili naši nadarjeni mladi arhitekti. Gotovo pa si bodo razstavo ogledali vsi, ki so nekaj slišali o zanimivi zgodovini kolezijskega kopališča in ki se sploh zanimajo za del trnovskega okoliša na desnem bregu Gradaščice, ki nosi ime Kolezija.

Tam, kjer je zdaj kopališče, je bil velik mlin. Leta 1496, je imela Ljubljana dva velika mlina: enega poleg Šenkla, drugega pa ob Gradaščici. V starih listinah je navedeno, da je bil mlin ob Gradaščici leta 1497. kupnopravno izročen od deželnega glavarja mlinarju

Petru Koleziji. Ta mlinar se je menda pisal Kolesa, v nemški listini pa so njegovo ime izpomenili v »Kolesia«. Tako smo dobili Kolezijo. Hiša mlinarja Kolesa, seveda preurejena in razširjena, še stoji in je zdaj v njej gostilna. Leta 1850. se je osnovala delniška družba za ureditev kopališča ob Gradaščici. Tri leta pozneje je bilo za kolezijskim mlinom že majhno kopališče, ki je kmalu prišlo v mestno last. Kakor poroča zgodovinar Vrhovnik, je prvi najemnik tega kopališča, Jernej Matevž, vztrajal celih trideset let. Leta 1905. je hudo razlil ljubljanske Nemce, ko je na košati lipi ob kopališču razobesil slovensko zastavo. Nemci so nekaj časa kopališče bojkotirali.

Kolezijsko kopališče je bilo nekdanj dopoldanski urah odprto samo za žen-

ske in šele od 12. ure dalje za moške. Ob koncu vojne so napravili med mlinarjevo hišo in mostičem poletni salon. Leta 1922. je bilo kopališče začasno ukinjeno, pozneje pa na zahtevo občinstva spet odprto. Temeljita poprava in prenovitev je bila izvršena leta 1931.

Ko so regulirali Gradaščico med Vičem in Kolezijo leta 1928., je bilo konec javnega kopališča na Pasjem brodu. To kopališče je delalo kolezijskemu sploh preglativce, ker je od tam prihajala kalna voda. Ko so Gradaščico izravnali, voda ni več mogla prihajati samotež, ampak so jo morali sesati v višji ležeči bazen. Magistrat je dal napeljati cevi od Vojnovičevega mlina na Viču in z lastnim strmcem je pritekla voda meseca julija 1931. prvič v bazen kolezijskega kopališča, kjer se vedno obnavlja.

Tvoj dom — tvoja trdnjava!

Ker moramo biti na vojno nevarnost vsi pripravljeni, je bolje domače zaklonišče kakor pa beg

Ljubljana, 23. januarja. Zaklonišča v dobi vojne nevarnosti so danes po vsej Evropi zelo važna zadeva. Prebivalstvo stoji pred odločitvijo: zaklonišče doma ali evakuacija. Človek zapušča svoj dom v najhujši sili in tako ni čudno, da rešujejo povsod zelo važno in nujno vprašanje v spoznanju, da je še tako skromno zaklonišče doma — bolje kakor nič. V Ljubljani se doslej za tako pereče vprašanje nismo dosti brigali v nadi, da se nam ne bo pripetilo nič hudega. Dan za dnem pa prihajajo poročila o strašni zimi na frontah ter o izselitvi prebivalstva iz mnogih mest in pokrajin. Pri takih poročilih si vsak tudi lahko predstavlja, kako živijo evakuiranci v skromnih barakah in drugih zasilnih bivališčih. Domačije morajo zapustiti ljudje, ki si doma niso utegnili urediti

zaklonišč, in tako ni čudno, da spoznavajo danes tudi največji fatalisti in optimisti, da se je treba pripraviti tudi za primere vojne nevarnosti in da so zaklonišča doma na vsak način boljša kakor pa evakuacija.

Tako so tudi Ljubljančani prišli do prepričanja, da je boljše najcenejše in najmanjše zaklonišče kakor sploh nobeno. Hkrati so pa ljubljanski gospodarji že tudi mnenja, da odlaganje zaklonišč človeka samo vzemirja in je zato najbolj pametno, če takoj poskrbimo vse, kar je treba, da pozneje ne bo treba obžalovati, če bi le kaj prišlo. Posledice odlaganja bi bile lahko usodne in zato se tudi v mestnem tehničnem oddelku zlasti posestniki večjih hiš oglašajo vedno bolj pogosto z načrti za raznovrstna zaklonišča pred napadi iz zraka.

★ ★ ★

Sneg je zasul ulice

Velike ovire za ves promet — Sneg odmetava nad 600 delavcev

Ljubljana, 23. jan. Deset zim že nismo imeli toliko snega, kolikor nam ga je nanese od večerja do danes opoldne. Vso noč je neprestano snežilo in je na ravnini nanese snega za pol metra. Zjutraj so bile nekatere ulice zatrpane s snegom in je bilo to najbolj neprijetno na periferiji in v onih delih mesta, kjer se je pod uplivom vetra ob cestah nakupični sneg razsul do hišnih vrat. Mnogi šolarji niso mogli v šolo, ker so bila pota in ceste šele po 8. uri zorne in urejene. Tudi odrasli so prihajali v mesto z velikimi zamudami, ker so morali do pasu gaziti sneg in ker je tramvaj odrekel. Snežno oralo, ki je čistilo tramvajsko progo skozi Šiško, je ob pol 7. uri obtičalo v snegu pred tovarno Union na Celovški cesti. Tramvajski promet je bil urejen šele ob 8. uri, a so tramvaji vozili s precejšnjimi zamudami. — Dolenjski je vozil do magistrata celo uro.

Na cestah je zaposlena velika množica delavcev. Poleg stalnih in onih delavcev, ki so bili že zadnje dni zaposleni, je morala občina najeti še precej delavcev tako, da jih dela sedaj na cestah in ulicah okrog 630. Sneg odvaža 70 voznikov. Vodnikov trg je bil za barikadiran s kupi snega in je bilo težavno voziti razne stvari na trg. Mnoge prodajalce zelenjave iz širše okolice sploh niso tvegale težavne poti v mesto, a tudi mlekarice so imele zamude.

Na telefonskih in brzojavnih napravah sneg še ni napravil večje škode. Poslabšal pa se je železniški promet, proti kateremu je bilo že v zadnjih dneh dosti pritožb. Na vsem področju

železniške direkcije je obilo snega in imajo zaradi tega tudi domači vlaki velike zamude, zamude brzih vlakov pa so se seveda močno povečale. Tako je prvi vlak Trst—Beograd, ki bi moral priti ob pol 2. zjutraj, prišel šele ob pol 4. uri ter odpeljal iz Ljubljane ob 6.45. Vrhničan je komaj prisopihal v Ljubljano in je imel 45 minut zamude. Zamuda na vlaku tako kratke proge nam kaže, da tudi od drugih domačih vlakov, dokler bo toliko snega, ne smemo pričakovati točnosti. Tudi avtobusni promet na Dolenjsko, Notranjsko in Gorenjsko je bil davi v zastoju in je več avtobusov obtičalo v snegu.

„Vražji študentje“

Nedvomno najlepši film o poeziji in resničnosti gimnazijskega življenja. Nasmejal si se do solz in vendar odšel iz dvorane bogatejši na spoznanju: življenje ugneta v okorele forme je smešno in brezuspešno početje. Življenje preplavi vse umetne nasipe in si utre svoj pot. Koliko tragično komičnih profesorskih figur, ki s smešno velikimi merami merijo majhne slabosti svojih dijakov in ne vidijo lastne velike napake: pomanjkanje življenjske modrosti in človečanskega čustvovanja. In sredi teh okorelih ljudi dva ali trije dobri učitelji, ki mladino razumejo in poznajo. In mladina? Kdo ji ne bi odpustil neugnanost, iz katere kipi zdravje in življenje in komu se ne bi priskutil vzorni produkt srednješolske dresure »špicel«, ki bo gotovo napravil še veliko karijero v življenju. Gospod profesor,

pustite svojo knjižno polico, popijte svojo črno kavo, pridite in odprite na široko oči in ušesa. Morda se boste mnogo, mnogo naučili. In vi vražji študentje, tudi če bi vam razrednik prepovedal, pridite, da boste videli tudi v svojih profesorjih ljudi, ki jih moramo imeti nazadnje radi z vsemi njihovimi slabostmi vred. Kakšna bi bila ljubezen, ki ne bi odpustila tudi slabostim? Eden najlepših čeških filmov dijaškega življenja in dijaških filmov sploh. Češki film je zrasel iz teatra: to je njegova dobra in slaba stran. Spričo nemškega, francoskega, ameriškega kiča kaže češki film, podobno kot ruski, globoko človečansko kulturo in profinjen umetniški okus.

V. P.

Kolezijska mlinarica in ruski car

Za staro Kolezijo zanimiv dogodek iz dobe kongresa l. 1821. v Ljubljani je ohranil pokojni rodoljub in pisatelj, trnovski rojak Fr. Podkrajšek — Harambaša, zabeležil pa ga je v svoji knjigi o trnovski fari pokojni zgodovinar Ivan Vrhovnik.

Kolezijska mlinarica je pravila svoji prijateljici na Viču, kako je prišel neznan gost v mlin in zahteval po nemško kislega mleka s smetano, pa ajdovega kruha. Postavila je predenj latvico, leseno žlico pa kruh in odšla. Čez kake četrt ure pride neznanec iz sobe, pozdravi z roko, pa odide, tebi nič meni nič, po stezi proti Trnovemu. Pojedel je bil skoraj pol latvice mleka, pa debel kos kruha, pustil pa ni božjaka. Drugi dan pride zopet, in tako pet dni zapored. Dobro mu je moralo dišati, jedel je pridno, a o plači se že zmenil ni; mlinarico je bilo sram, da bi ga terjala. Videl se ji je velik, mogočen gospod. Veselilo jo je, da mu je tako dišalo kislilo mleko in ajdov kruh. Šesti dan je bil poslednji v mlinu. Po njegovem odhodu je stopila v sobo. Kaj je našla? Poveznjeno latvico, a pod njo šest svetlih rumenjakov. Shranila jih je za vedni spomin. Oni gospod je bil Aleksander, car vseh Rusov.

Mali oglasi

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglaših stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—, Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—, Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—, Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpsolati v pismu skupaj z naročilom ali po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za din 3.—.

Razno

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVJU »NIKOTINOL«, neškodljivo, zanesljivo sredstvo, odvadi v 2—3 tednih kajenja tudi najstrastnejše kadilce. Cena: velika steklenica din 70.—, mala din 60.—. Po povzetju razposilja »Jugopatent«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8. Sprejemno preprodajalce. 101-1

Kupim

MIZE ALI PULTE kupimo. Pismene ponudbe na upravo »Večernika«, Ljubljana, Franciščanska ulica 6, pod »Ohranjenjo«. 106-3

Sobo išče

SOBO s posebnim vhodom iščem v centru. — Naslov v upravi »Večernika«, Franciščanska 6. 108-8

Službo dobi

PERFEKTNO KUCHARICO za vsa hišna dela sprejem. Ponudbe poslati na upravo »Večernika«, Franciščanska 6. 110-9

Veliko poslopje

v sredini Ljubljane na prodaj. Ponudbe pod:

»Ugodni plačilni pogoji« na upravo lista, Franciščanska 6